

בין לאומים

קימום הצבא הגרמני — למה?

יון קמחי

הישר היחידי במשפט שושעי המלחמה בנירנברג היה גנרל יודל, ראש האופרציות של הצבא הגרמני, שהשיב תשובה כנה על השאלה לסיבות שהניעו את היטלר להתקיף את ברית המועצות בשנת 1941. דבריו ראויים לתשומת לב:

„מעולם לא היינו די חזקים כדי להגן על עצמנו במזרח, כפי שהוכיחו המאורעות למן 1942. אפשר יעזר הדבר גיחוך, אך כדי לשמור על חזיתנו בת 2,000 קילומטר, היינו זקוקים ל-300 דיוויזיות לפחות. כמספר הזה לא היה לנו מעולם. אילו היינו מתכים לפלישה הרוסית ונתפסים בתנועת מלקחיים, היינו אבוי דים בלי ספק. אכן, אם ההשערה הפוליטית היתה נכונה, היינו שהתקפת הרוסים היתה צפויה לנו. הרי מבחינה צבאית היתה ההתקפה המונעת מוצדקת. המצב הפור ליטי תואר לפנינו, החיילים, באור זה ועל בסיס זה בנינו את פעולתנו הצבאית“.

יודל הוסיף ותסביר:

„היתה זאת מלחמה מונעת, בלי ספק. מצאנו אחר כך את ההוכחות להכנות צבאיות עצומות מצד הרוסים מול גבולותינו“.

נענין לרגע במשמעותה של הנחת-יסוד זו בדבר הגנת גרמניה. גרמניה גייסה באותה תקופה שבעה וחצי מיליון איש לצבאותיה ויותר מ-36 מיליון איש ואשה לתעשייה. לרשותה עמדו 200 דיוויזיות. היא ייצרה באותה השנה 11,000 אווירונים, 4,000 טנקים, 7,000 תותחים. ואף זו: משקה של גרמניה הית בכוחו להכפיל ובכמה מקרים אף לשלש את המספרים האלה בשנתיים הבאות. ובכל אלה, ביאורו של יודל על הסיבות שהביאו לידי החלטת היטלר להתקיף את ברית-המועצות מתקבל על הדעת יותר מתירוציהם של רוב שאר הגנרלים והפוליטיקאים שייחסו את הדבר פשוט לשגעונו של היטלר. לדידנו, בין אם הנחתם של היטלר או יודל בדבר כוונת הרוסים להתקיף את גרמניה היתה מוטעית או לא, הדבר הנוגע לענייננו הוא החלטת המפקדה הגרמנית. זו הניחה על קרן הצבי את הנצחון הקל על אנגליה

בימי מלחמת העולם השניה דחו השמרנים, בדרך כלל, את ההנחה כי מלחמה זו היא מלחמה אידיאולוגית נגד הפאשיזם והנאציזם. הכרך השלישי של זכרונות צ'ארצ'יל מעיד כי בריטניה הגדולה ובעלי בריתה יצאו למלחמה, בראש וראשונה, על מאווי ההתפשטות של גרמניה, איסליה ויאפאן, ולא דוקא על האידאולוגיות שלהן. השמאל, מסתבר, הפריז הרבה בהערכתו את טעמיה ומטרותיה האידאולוגיים של המלחמה האחרונה. אפילו בהנועות המחתרת האירופיות (להוציא את יוגוסלאוויה ויוון) גברו הלאור מנות והאינטרס הלאומי על האידאולוגיה הפוליטית. עתה כותלפת השיטה. השמרנים הם המדברים כיום על מלחמה אידיאולוגית של התרבות המערבית נגד הקומוניזם. מה מידת האמת בהנחה זו הפעם?

בטרם תבטלנה מעצמות המערב את שיירי התוצאות המבורכות שנשתיירו מנצחון בעלייהברית על מעצמות הציר לאחר חמש שנים של שלום — הבה נבחן אם אמנם סוציאליסטים ושמרנים כאחד עלולים להיתפס עכשיו לאותו מישגה ממש ששגה השמאל במלחמה האחרונה. נבדוק נא האם אמנם המחלוקת בין המערב ובין רוסיה נובעת מהתנגשות אידיאולוגית בין שני אלהות-חיים או שמא לפנינו הדוגמה המיועדת של תשוקות לאומיות או אימפריאליסטיות המתכנסות באיצטלה של אידיאולוגיה?

סרוצקי, באחד מחיבוריו האחרונים בגלות אירופה, אמר: „כותב השורות האלה אינו רואה עצמו קרוי לעמוד כמגן ושומר לחווה וארסאי. אירופה זקוקה לארגון חדש. אך איז לה לאירופה אם מלאכה זו תיעשה בידי הפאשיזם“.

גם כיום זקוקה אירופה לייצוב ולהגנה תקיפה בפני כל אימפריאליזם — גם בפני התפשטותו של אימפריאליזם רוסי מערבה כשהוא משתמש במפלגות הקומוניסטיות כחילות גישוש. אך איז לה לאירופה אם תהיה הגנה תלויה בקימום גרמניה כמעצמה החולשת על מרכז אירופה.

נתבונן בנימוק האסטרטגי תחלה. נראה שהעד

ב

כניעת המערב לפחדו התקפה רוסית או תמרוני הסחה קומוניסטיים הביאו לידי חידוש ההכרה בהכרחיותו של יוון גרמניה מחדש. לפנינו חזרה חדגונית ולא־מקורית על המאורעות אשר הביאו, אחרי מלחמת העולם הראשונה, לידי קימומו של הצבא הגרמני אשר כמעט הרס את אירופה.

הנשיא וילסון הוא ששאל בשנת 1919 את פי המומי חים הצבאיים אם הביאו בחשבון את סכנת רוסיה בשעה שקבעו את הצבא הגרמני בשיעור 100,000 איש. שבוע ימים אחרי כן טען הגנרל בליס, יועצו הצבאי של הנשיא, בנאום נמלץ לפני מועצת הארבעה בוארסאק, שקיצוץ הצבא הגרמני כדי 100,000 איש אין בו כדי להבטיח את השמירה הנאותה. „על הסדר במזרח אירופה ובדרום מזרח“.

בשנת 1920 קבלו השלטונות הגרמניים כי אין להם החיל הדרוש „לדיכוי תנועות מהפכניות“. הם ביקשו רשות לארגן משמר אזרחי. באפריל הושמעת התביעה לצבא של 200,000 איש, מצויד בארטילריה כבדה ו„באופן זמני“ באווירונ קרב, וכן למשטרה החונה בקסרקסים ונתונה לפיקוד מרכזי. בעלי הברית הרשו את הקמתו של חיל המשטרה הנושא אופי צבאי למחצה. מיד לאחר המלחמה הקימו הגרמנים, נוסף למשטרה הרגילה, משטרת־בטחון בת 60,000 איש, מצוידים היטב בנשק ולאמתו של דבר יחידה צבאית. ביולי 1920 דרשו בעלי־הברית לפרקה. גם הפעם טענה הממשלה הגרמנית טענת בטחון פנימי. ניתנה לה רשות להגדיל את המשטרה הסדירה מ־92,000 איש ל־150,000 איש. חיל זה צויד במקלעים כבדים ובאקדחים אבטומטיים. הגרמנים קיבלו בברכה את הרחבת המשטרה הסדירה ועם זה השתמשו מפירוק משטרת הבטחון, כי המירו אותו בגוף חדש הנקרא „משטרת מגן“. חיל זה נשא אופי צבאי מובהק, נחלק ליחידות, חנה בקסרקסים, ניתן לו פיקוד והוא אומן אימון צבאי בצותא. בשנת 1925 נסב הויכוח בין בעלי־הברית לגרמניה על מספר שוטרי־המגן הללו. הגרמנים תבעו 35,000 והועדה הצבאית נאותה לאשר רק 20,000. אך בסוף השנה הרשתה ועידת השגרירים 32,000 שוטרי־מגן, מגויסים ל־12 שנה.

הטענות הנשמעות עכשיו דומות להסליא לנימוקי ראשית שנות העשרים. הדיבורים הראשונים בדבר הצורך בצבא גרמני נשמעו בבון אשתקד ונתקבלו בקריאות ביחוד בכריסטיניה: ממשלת בון אין לה משטרה מרכזית. נשקפת סכנה רצינית של הפרעות, ואף מהומות קומוניסטיות. מוטב שהגרמנים יספלו בעיניים אלה ולא מעצמות הכיבוש. על כן תינתן רשות

ואת קץ המלחמה למען סיכוני הפלישה לרוסיה, וכל כך למה? משום שגרמניה רבתה, על החיילות והנכסים שהיו ברשותה בשנת 1941, בשעה שעמדה במרום נצחונותיה ועצמתה, לא היתה, לדברי יודל, די חזקה להתגונן במזרח.

הרוסים כיום, שנתחזקו על ידי בעלי־בריתם, ודאי שאינם חלשים יותר, וקרוב לשער שהם חזקים יותר משהיו בשנת 1941. הגבול בין המערב והמזרח חוצה כיום את מרקזה של אירופה, 500 מיל מערבה מן הגבול של שנת 1941. ארכו כיום כ־1,000 מיל לעומת 1,300 המיל שהזכיר יודל ושלמענם היו דרושות 300 דיוויזיות „לפחות“.

ונשאלת השאלה: האמנם חיילים גרמניים מוכשרים כגנרל פון מאנטויפל וכל אלה באנגליה ובאמריקה שהם תמימי דעים אתו, סבורים ברצינות שהקמת צבא גרמני — תהיה מה שתהיה צורת שילובו עם שאר חילות המערב — תוסיף גורם של ממש ליכלתן של מעצמות המערב להגן על גרמניה בפני פלישה; והרי אין דבר זה והגנת אירופה המערבית היינו תך. פון מאנטויפל רוצה שנאמין כי הדבר אשר היטלר ויודל לא יכלו לעשות במאות דיוויזיות ייעשה כיום בעזרת עשר ואולי שלושים דיוויזיות גרמניות.

הגרמנים מבינים מן הסתם, כי יהיה מה שיהיה מהלך המאורעות בשעת התקפה רוסית, הרי הפולשים יפלו לגרמניה המערבית ויצפוה. רעיונו של מאנטויפל כי יתכן להגן על גרמניה מערבה מן האלבה באמצעות קו הגנה יציב, מעין צירוף של קו זיגפריד וקו מאיינו, נראה כבלתי ניתן להגשמה כל עיקר נוכח שפעת האדם והציוד שברשות הרוסים, נסיון מערבי בעל עצמה להחזיק בקו האלבה היה מספק לרוסים חזית אידיאלית לשם טכסיסי הפריצה והכיתור שלהם.

יהיה חיקף הצבאות המאחדים של מערב אירופה אשר יהיה, הנסיון של הגנת המערב על האלבה כמוהו כהתאבדות אסטרטגית. הרי זו הזמנה גלויה לרוסים לחזור על הטכסיסים שבעזרתם כמעט הכריעו צבאות גרמניה הפולשים את הצבא האדום בינוי 1941 בגלל ריכוזו הקדמי של זה.

בינתיים קם גורם חדש בצורת היחידות הצבאיות למחצה של המשטרה הגרמנית באיזור המזרח הקרויות „בארייטשאפטן“ (פלוגות־הכן). הן מונות עכשיו 53,000 איש, המווינים ברובים ומקצת שריון, אך בלי שירותי אספקה עצמאיים. יש חוששים כי עלולים הם לחדש את מעשה קוריאה בגרמניה. טענה זו אינה משכנעת. בלי עזרת הרוסים אין לחיל הכיבוש המערבי מה לחשוש מפני 53,000 גרמנים אלה לפי שהוא עולה עליהם פי שלושה במספר ומשובח מהם בציוד.

אם ננקוט מספרים אלה בקנה-מידה כללי לאפשרויות תיהן של שלוש המעצמות במקרה גיוס מלא — נגיע להשוואה הבאה.

מירב הוצאה שנתית לבטחון	
בממלכה המאוחדת	— 5.000 מיליון ל"ש
מירב הוצאה שנתית לבטחון	
בארצות הברית	— 36.000 מיליון ל"ש
סה"כ	41.000 מיליון ל"ש

מירב הוצאה שנתית לבטחון	
בברית המועצות	— 10.000 מיליון ל"ש

יש להניח כי סטאלין מעורה עדיין דיו בשיטה המארכסיסטית כדי שיתרשם מהשוואה זו. השוואות אלה של הכוח התעשייתי הפסו תמיד מקום חשוב בניתוחים מארכסיסטיים של כושר המלחמה. עדות נוספת כי סטאלין לא התעלם מעדיפותה התעשיינית של אמריקה ניתנה באחת הפגישות בין סטאלין ורוזוואלט, כשפנה סטאלין לרוזוואלט ואמר: „הפוטנציאל התעשייתי שלכם ידו תהיה תמיד על העליונה במקרה מלחמה“.

מן הניתוח הזה מתחייבת מסקנת-יסוד שניה: ברית המועצות קרוב לודאי שלא תסתבך מרצונה במלחמה ממושכת נגד המערב אשר בה תהיה לארצות הברית האפשרות להפעיל את כל הפוטנציאל העומד לרשותה. לעומת זה עשויים הרוסים ללכת בדרך יצירת עובדות מהירה — בשני סייגים: עובדות אלו צריכות לשנות את יחסי הכוחות התעשייניים עד כדי לחולל תמורה במאזן הכוחות לטובתה של רוסיה במקרה מלחמה ממושכת. או שהן צריכות להיות מהירות ומוגבלות בטיבן עד שיהיה בטחון בלב מנהיגי ברית-המועצות שלא יגרמו למלחמת עולם שלישית. ברי שתסכנה המדריכה את מנחת מדינאי אירופה היא סכנת „עובדה קיימת“ מצד הרוסים על-ידי גיחה לתוך גרמניה. חבל הרור ולוראן ועד התעלה והאוקינוס האטלנטי קודם שתהיה שהות לארצות-הברית להתערב.

מה יכולתם הממשית של הרוסים לערוך מלחמת-בזק כזו? מר שינואל אמר לבית-הנבחרים כי יש בסך הכל 2.800.000 רוסים מגויסים. הם מאורגנים ב-175 „דיוויזיות פעילות“ שמהן 58 הן „ממוצעות או דיוויזיות של טנקים“. ועוד אמר, כי יש לרוסים כ-19.000 מטוסים צבאיים. מר צ'ארצ'יל הוסיף כי „ועדת השירותים המזוינים של ארצות הברית“ הודיעה, כי יש לרוסים 40.000 טנקים, והריהו חושש כי 4-5.000 מאלה מצויים ביחידות מאורגנות במזרח אירופה. אם נסכם את כל הידיעות בדבר הצבא הרוסי שנמסרו ממקורות מוסמכים שונים, תתקבל תמונה זו:

לממשלה הפדראלית הגרמנית להקים משטרה מזוינת במקלעים ובחותכים קלים — המספר שהוצע הוא 30.000 — שתשכון בקסרקטים אך לא תהיה בעלת שירותי אספקה עצמאיים, כמשטרת גרמניה המזרחית.

ועד שהגרמנים טוענים טענת מהומות קומוניסטיות מבית, באה אפשרות ההתקפת הסוואטית המהלכת אימים במערב ומקדמת את ענין הצבא הגרמני בקפיצת-דרך ממש. הבה נבחן את טיבה של הסכנה הנשקפת מעבר האלבה.

התוית כמה הנחות בענין זה במאמרי „מזרח ומערב: מאזן הכוחות“ („כולד“ חוברת 26, מאי 1950). בינתיים נקט גם מר שינואל מספרים רשמיים המאשרים את אלה שהובאו שם ואף הוסיף פרטים. באותו מאמר הודגש פיגורו הבולט של הגוש הסוואטי לעומת המערב לא רק בשטח המחקר האטומי אלא גם בפוטנציאל התעשייתי הכולל. מכאן נתחייבה המסקנה שאין לחשוש להתקפה רוסית גלויה על המערב דרך פלישה לגרמניה, נכסי מדינות האמנה האטלנטית איפשרו להן לייצר בשנת 1949 כמות פלדה גדולה פי ששה מזו של הארצות המאוחדות בגוש הסוואטי. כמות פחם גדולה פי שלושה, נפט פי שמונה, ברזל גלמי פי חמישה וכן הלאה. לא זו בלבד שחלקו היחסי של המערב בתפוקה תעשיינית עולה בהרבה על זה של המזרח אלא מלאי הנפט הסוואטי יהיה, אם נתפוס לשון של זהירות קמוץ למלחמה ממונעת רבתה. השוואה בין הוצאות הבטחון של הממלכה המאוחדת, ארצות-הברית וברית-המועצות תוסיף ותאיר את התמונה. אומדנה משווה להכנסה הלאומית של ברית המועצות ניתנה במאמר הנזכר על-סמך מספרים שחישבה „הועדת האירופית לאירופה“ של האומות המאוחדות. על סמך זה אנו מגיעים לתמונה זו של הוצאות הבטחון בשלוש המעצמות:

הממלכה המאוחדת מוציאה 10%	
מהכנסתה הלאומית	— 1.000 מיליון ל"ש
ארצות הברית מוציאות 10%	
מהכנסתן הלאומית (ממוצע של שנת 1950/51)	— 8.000 מיליון ל"ש
סה"כ	9.000 מיליון ל"ש

ברית המועצות מוציאה 13%	
מהכנסתה הלאומית	— 2.500 מיליון ל"ש

על-סמך זה אפשר לערוך עוד חישוב מענין. לפי „תולדות המשק המלחמתי הבריטי“ לפרופסור ו. האנקוק היה שיעור ההכנסה שהוצאה לצרכי הבטחון בשיא המאמץ המלחמתי בשנת 1943 כך: 52% בממלכה המאוחדת, 48% בברית המועצות, 45% בארצות הברית.

נעדר במלחמה הקודמת. אולם כנגד הנימוק הזה עומדת העובדה כי התקופה לפעולות של הפתעה חלפה, מן הסתם, וכי הרוסים לא יוכלו עוד לערוך את חילותיהם בלי לעורר תשומת-לב במערב. תמונת-בלהות זו, כשהענק הרוסי עולה על אירופה והמפלגות הקומוניסטיות בגרמניה, בצרפת ובאיטליה מקבלות אותו בזרועות פתוחות, ניטלה ממשותה במידה מרובה.

במצב של היום נהפכו היוצרות בצורה מוזרה לעומת 1941. כטענת יודל אפשר לטעון כי הסיבה היחידה העלולה אולי להניע את הרוסים על כרחם לצאת למלחמה בתנאים אלה הבלתי-נוחים מיסודם, הוא החשש לפלישה גרמנית לשטח המזרח אם תיערך בתמיכתו הגלויה של המערב. כדאי להזכיר כי בכל ההסכמים שעשתה רוסיה עם גרוריה בשנים שלאחר המלחמה, כשעדיין לא עלה על דעת איש כי גרמניה תקום במהירות כזאת, הדגישו הרוסים כי חברית מבוססת על הענין המשותף למנוע התקפה גרמנית מחודשת. ייתכן כי רחוק הדבר, אך מועטי-הזהירות שבגנרלים הגרמניים וידידיהם כבר מדגישים שהדרך היחידה להסיר את סכנת הפלישה המאיימת של גרמניה המערבית היא "לשחרר" את האזורים הגרמניים לשעבר במזרח.

לשון אחרת, קימום הצבא הגרמני, אפילו במידה זעומה, ייראה לשכניה של גרמניה במזרח כהתגרות ישירה. אף במערב שותפים רבים להרגשה זו. למפי לגות הקומוניסטיות בצרפת, איטליה ובלגיה ניתן בזה הנימוק שהיו חסרות עד כה. אמנם הנית המערב תחזק מבחינה מספרית ואפשר יוקל בכך על חילות הכיבוש בגרמניה, אך הדבר יעורר דאגה בלב כל אלה שיהיו חוששים כי אחרי ככלות הכל באים הם להמשיך את המלאכה במקום שנשט אותה היטלר. שהרי אם הברירה לפניהם, הלהיות לשדה-קטל או לפתוח במלחמה "מונעת" שתעתיק את שדה הקרב מזרחה, אין צריך לומר כי ענינה הלאומי של גרמניה מחייב שהקרב יתחולל במזרח ושהמערב יהיה יוזמו, רוחו של יודל תקום מעמק הרפאים.

אנו רואים, איפוא, אלטרנטיבות אלו:

- (א) אין לשער כי הרוסים יסתבכו במלחמה ממושכת;
- (ב) הסכנות הכרוכות אף במלחמת-בזק גדולות הן כל כך עד שרק כשלונן הגמור של המערב בהכנות עשו לעודד את הרוסים להתנסות בה; סכנה זו הוסרה במידה רבה על-ידי הצהרת שגרירי החוץ של צרפת, בריטניה וארצות-הברית בניירורק, כי הארצות הללו קיבלו עליהן אחריות מלאה לשלמותה של גרמניה המערבית.
- (ג) הסכנה הרצינית היחידה ברגע זה נשקפת כמדומה, מההתגרות לגבי מזרח אירופה שבקיטום

הצבאות הסובייטיים, קיץ 1950:

מגויסים	2.800.000 איש
דיוויזיות פעילות	175
טנקים	40.000
מהם 4—5.000 ביחידות מאורגנות	
אווירונים	19.000
זוללות	300
אניות משחית	60
סירות טורפרו	175
ספינות קטנות למיניהן	במספר רב

הרי זה כוח מגובש שהחזקתו בימי שלום עולה פי שנים מן ההוצאות לצבאות הממלכה המאוחדת, אם גם נביא בחשבון את תבדלי השכר ורמת החיים. אך אפילו הדבר כן, יש להרגיש כי 175 דיוויזיות רוסיות, מבחינת כוח-האדם, שוות בערך ל-70—80 דיוויזיות ברמה הבריטית או האמריקנית. 58 הדיוויזיות הממור נעות והטנקים כמותן כ-25 דיוויזיות בריטיות או אמריקניות. אין זה מן הדברים הקלים להניע חילות כאלה ולא ייעשה הדבר בחסות הלילה, בעדות הנזכרת של יודל נאמר כי לעריכת הצבא הגרמני להתקפה על רוסיה נדרשו 10.000 רכבות וכי קשה היה לקיים את המיכסה של 100 רכבות ליום. הגרמנים עסקו למעלה מארבעה חודשים בריכוז החילות בלבד, הם החלו בפברואר, ולאחר חודש אחד כבר מסר שירות המודיעין הבריטי למר צ'ארצ'יל על התנועות המאלמות.

ג.

בשני צדי התעלה פורסמו בזמן האחרון ידיעות המפיצות אור על מצבם של בעלי הברית. בגרמניה המערבית נמצאו בסוף אבגוסט 1950 942 דיוויזיות של כל בעלי-הברית, לרבות דיוויזיה אחת של משטרה צבאית אמריקנית. לצרפתים דיוויזיה וחצי נוספת ודיוויזיה אחת לבנלוקס. לבריטניה הגדולה 7½ דיוויזיות, מהן ארבע מעבר לים, 2½ בגרמניה, הבאות בחשבון ליבשת אירופה, ואחת בבית. בתוספת דיוויזיה אמריקנית נוספת יהיו למעצמות הברית בשנה זו 14 דיוויזיות לשירות באירופה. בקיץ 1951 יגדל מספר זה עד 20 דיוויזיות ביבשת ותמש דיוויזיות במילואים אסטרטגיים בממלכה המאוחדת ובארצות הברית. אולם התנאי הוא כי הצרפתים ימלאו את מכסתם של 10 דיוויזיות בשנת 1953/54 מבלי לכלול את גרמניה או איטליה, שצידן מחדש ייתכן רק במחיר החלשת שאר השותפים באמנה האטלנטית. מכאן, לכאורה, מסקנה כי צורת המלחמה היחידה הבאה בתשבון לרוסים היא סידרת התקפות בזק בעזרת חיל מוטס רב-מידות שהוא קיים לפי השמועה ושהיה במובחק

האמריקני בקוריאה. כל האסטרטגיה של מלחמה נגד צבאות שברשותם מלאי של כוח-אדם דוגמת הרוסים בהכרח שונה היא מזו שבה השתמשו הגרמנים במזרח ובעלי הברית במערב. הראיות מוכיחות, איפוא, שלא מלחמה מתוכננת וממושכת ולא „עובדה קיימת“ הנוצרת בפרק זמן מועט עשויות למשוך את לב הרוסים. הברירה שבידם היא, איפוא, לערוך תמרון-הסחה פוליטיים באירופה ולקצור את עיקר קצירם באסיה. אך זוהי שאלה אחרת.

גדולה סכנת היקש אידיאולוגי מן המלחמה האחר-רונה. הטוען שכל בעל-ברית מוסיף חיזוק „במלחמה נגד הקומוניזם“ לא הבין את אותות הסכנה באירופה. בימי חיינו ראינו את ההתמוטטות הגמורה של כל כוח החיים הגרמניים — הקיסרות, הצבא, הכנסייה, הסוציאליסטים, הקומוניסטים, הנאצים, הס"ס, ושוב הצבא — בשעה שכוון עדיף עמד כנגדם. ובכל מקרה ופקידה גררו אחריהם את בעלי-בריתם ליון-מצולה. אירופה החדשה צריכה להיבנות על מסד בריא מזה. אם אין לה הגנה אלא בהקמת הכוח הגרמני מעמק הרפאים — ימיה ספורים.

הצבא הגרמני — תהיה צורתו אשר תהיה ויהיו צעדיו אטיים כאשר יהיו.

ועדיין השאלה נשאלת, כיצד ישתמשו בעלי-הברית המערביים בפוטנציאל התעשייתי הגדול שלהם וימלאו את הסרונם המספרי בלי להסתכן בקימומה הצבאי של גרמניה? ברור כי המחסור באנשים היה בולט ביותר שאת אילו נתכוונו לנסות תגנה קוית בגרמניה. עד למלחמת קוריאה חשבו ראשי המטה האמריקני כי ייתכן לתקן באויר את החסר בכוח אדם על הפרקע. לאור הלקח שלמדו תתקנה בודאי הרבה מתכניותיה האסטרטגיות של אמריקה (הן סורשו בהרחבה במאמר הנזכר). לאירופה דרוש, בגבולות הקיימים, חיל-סגן שאינו מטרה נחה, הווה אומר, צבא ממוכן וממונע, המסוגל לנצל את רשת הדרכים המצוינת של מערב אירופה, העשוי להתרכז במהירות וברשותו כמות נאותה של ארטילריה ממונעת, טנקים וחיל-רגלים, ועל הכל חיל-אוויר טקטי נאות.

לקח המלחמה ותקופת הביניים כתוב ברור על דפי התבוסה הגרמנית ובזמן האחרון על דפי הגסיון

צביונה של הליגה לא יהיה שלם וברור למדי, אם לא נזכיר את הנימוק המיוחד המכריע להמשך קיומה ופעולתה — חידושם וחיוקם של קשרים עם יהדות ברית המועצות... רבות סבלנו — סבל נפשי וחמרי כאחד — בשל ניתוקנו במשך עשרים שנה מיהדות חזקה ורבת שרשים זו. המלחמה נתנה דחיפה טראגית לחידוש הקשרים בין יהדות ברית-המועצות ליהדות העולם. כולנו זוכרים את ההתרגשות העמוקה שהחרידה את כינוסו הראשון לשמע מברק הברכה של העד היהודי האנטיפאשיסטי, בה נאמר: „אנו מרימים על גס את קריאתו המעודדת של המשורר הגדול שאל טשרניחובסקי: המחיצה נפלה! שוב אנו מאוחדים. לב אחד ונשמה אחת. המלחמה באויב הפאשיסטי קושרת אותנו קשרי אחוה וידידות שלא ינותקו גם בתום המלחמה“. הדברים האלה תובעים המשך... מעל לחילוקי דעות אידיאולוגיים, שאין בדעתנו להתעלם מהם או לשטשם, הננו מושיטים את ידנו, יד אחים, לקיבוץ היהודים הגדול בברית-המועצות.